

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Népi ellenőrök

a kulturált kereskedelemért

Kiegyensúlyozottabbá vált az áruellátás 1980-ban

Hogyan alakult 1980-ban a lakosság áruellátása; a kereslet és a kínálat összhangja megvalósult-e; milyen törekvések segítettek a választék bővítését; volt-e elegendő áru az olcsóbb tömegfogyasztási cikkekben? Ezekre a kérdésekre kerestek választ a Csongrád megyei népi ellenőrök, amikor az idén is folyamatosan figyelték az üzletek forgalmát, a vásárlói szokások alakulását. A kereskedelmi munka színvonalát és kulturáltságát befolyásoló tényezőket összegző és értékelő legutóbbi ülésükön megállapították: **Csongrád megyében az 1980-as esztendő az országoshoz hasonló kiegyensúlyozott áruellátás jellemezte.**

Az élelmiszer-kereskedelemben általános volt az a tapasztalat, hogy a fogyasztók érdeklődése az olcsóbb áruk felé fordult. A Szegedi Szalámigyház és Hűsombinát intézkedése ezért példának tekinthető: felülvizsgálva a terméklistát, növelték a 86 forintos kilónkénti árú olcsóbb húсарuk mennyiségét és választékát. Nem változott számottevően a városok és falvak, a központi és peremkerületi üzletek, a nagybolt ABC-áruházak és kis boltok közötti színvonalkülönbség. Ez főként a tejtermékek és pékáruk választékhiányában mutatkozott meg. A vágott baromfi-félék és az olcsóbb tejtermékek forgalma — a tej kivételével — nagyobb volt a tavalyinál, a más megyékből érkező dobozos sajtok kínálata azonban nem mindig volt folyamatos. Vissza-visszatérő gond volt 1980-ban, hogy a csokoládé-félék, díszdobozos áruk, az olcsóbb kekszek, ünnepi idényárak és lisztes árucikkek egyenmelyike hiányzott a pultokról. A kedvezőtlen időjárás miatt később jelentek meg az üzletekben a szabadföldi zöldségek és gyümölcsök, jelentős javulás csak a harmadik negyedévben mutatkozott.

Követendő példaként tartják a népi ellenőrök a Szegedi ÉLKER kedvezményes gyümölcsvásárlási akcióit, s azt is helyes kezdeményezésnek tekintik, hogy az élelmiszer-kiskereskedelmi vállalatok kártérítési igényüket egyre gyakrabban érvényesítik, ha a szállítók a göngyölegeket sokáig az üzletekben „felejtik”. A NEB munkacsoportjának tagjai feltárták a csomagolás, szállítás, tárolás, a minőségi ellenőrzés hiányosságait, s arra is volt példa, hogy azonnali intézkedést kezdeményeztek.

A vendéglátásban az árváltozások rákényszerítették a szakembereket a gondosabb, választékosabb inálatra, s a kulturáltabb kiszolgálásra. A főzések, tejtermék- és gyümölcsalapanyag-ételek választéka azonban meggyeszte mégsem kielégítő, csupán a szegedi vendéglátó üzletekben tapasztalható e téren kedvező változás. Az előfizetéses, valamint a gyermek- és di-

ákéltetetés szervezettebbé vált, a szeszital-forgalom csökkenését azonban a vendéglátóipar a gyümölcslé és üdítő ital választékának bővítésével jobban ellensúlyozhatná — állapították meg a népi ellenőrök.

Tapasztalataik szerint a vegyes iparcikkek forgalma az év egyes időszakaiban jelentős eltéréseket mutatott. Az év második felében már érvényesült a szerződéses és szállítási fegyelem szigorításának hatása, nőtt a közvetlen ipari beszerzések és a helyi árualapok felkutatásának szerepe, és sikeres volt a Vevők vagyunk szegedi rendezvénye is. Az áruválaszték bővítését szolgálja majd 1981-ben a határ menti árucseré-forgalom növelése, s az a törekvés is, hogy a nagykereskedelmi vállalatok minél több cikket szerezzenek be a megyében tevékenykedő üzletektől és ipari szövetkezetektől.

1980-ban a ruházati szakmában volt a legnehezebb

megvalósítani a kereskedelempolitikai célkitűzéseket. A ruházati cikkek választéka meglehetősen szegényes, méteráruból, lakástextiltől még az év végére sem volt zökkenőmentes az ellátás. Papucsból, házicipőből, gyermek- és női gumicsizmából, bébinadrágból és női szövetruhából, férfi és női felső kötöttáruból többfélést szerettek volna látni a vásárlók az üzletekben.

Hogyan javítható jövőre Csongrád megye lakosságának áruellátása? Erre a kérdésre javaslatok megfogalmazásával adtak választ a megyei NEB aktivistái. **Kihasználhatatlan lehetőségek vannak még a nagy- és a kiskereskedelem együttműködésében, például a piacutatásban, a propagandatevékenységben, az árendmennyés és más értékesítési akciók egyeztetésében, a helyi árualapok feltárásában, a szerződéses fegyelem érvényesítésében.**

A NIVÓ Ipari Szövetkezetben

Munkaigényesebb termékek

A fajeldolgozással foglalkozó üzemek legnagyobb gondja, hogy világszerte mind kevesebb az alapanyag. Egyre fiatalabb, gyengébb minőségű fákat vágnak ki, mert elfogynak az őstelepitési erdők. A folyamattal párhuzamosan növekszik az ára is a fűrészarúnak. A fa feldolgozói nehéz feladat elé állítja ez a kétoldalú szorítás.

A Nivó Faipari Játékkészítő Szövetkezetben úgy próbálnak ezen segíteni, hogy a kevesebb anyagot, több, pontosabb, finomabb munkát igénylő termékek gyártását helyezik előtérbe. Ilyen, viszonylag kevés anyagból előállítható termékük a bababetetősék, amely játék is, használati tárgy is egyben. Tizenöt éve kezdték el gyártani, azóta fokozatosan növekszik a kereslet iránta. Néhány olyan terméke is van a szövetkezetnek, amely a megrendelők speciális igénye alapján készül. Ilyen a másutt kevésbé ismert, Hollandiában azonban nagy népszerűségnek örvendő korongos játék. Ezek, s a hasonló játékok arányát növelik, az anyagigényesebb árukét, például a kertji bútorokét csökkentik.

Megszűnt a szövetkezet csongrádi telephelye, az ott dolgozók többsége kilépett, másutt kerestek munkahelyet. Nagyéren létesítették új telepet, ám így is nagy kiesést okozott a csongrádi termelés ledállása. 1979-ben 71 millió forint volt az éves termelési értékük, idén csak 60 millió körüli összegre számítanak. Jövőre azonban újból mintegy 70 millió értékért terveznek, hiszen akkor már

nem kell költözködni, dolgozókat betanítani egy egészen új telephelyen.

Igyekszik eleget tenni annak az elvárásnak, hogy minél több terméket értékesítsenek a tőkés piacon. 1980-ban romlott termékeik gazdaságossága, hiszen az alapanyag-áremelkedéseket nem tudták maradéktalanul beépíteni késztermékeik árába. A vásárlók mintegy 5–10 százalékos áremelést viselnek el évente. Ezt a következő évre kötött szerződéseket már tartalmazza, így remélhető, hogy jövőre — ha nem emelkedik újból a faanyag ára —, javulnak a gazdaságossági mutatók.

A Konsumex Kiskereskedelmi Vállalat exportálja a szövetkezet termékeit. A kiskereskedőkkel jó a kapcsolat,

a piaci információk pontosak. A hazai piac számára egyre kevesebb játékot készítenek, eseti szerződéseket kötnek csak a TRIAL-lal.

Jövőre nagyobb beruházást nem terveznek, hiszen nincsenek bővítésre a fejlesztési alapok. Bár megrendelés lenne, a termelés mennyiségi növelésének határt szab a munkaerő létszáma. A gépeket két műszakban is lehet üzemeltetni, ha akadna munkáskéz. További gondokat okozna azonban a termelés bővítése esetén, hogy kicsi a hely, nincs hol tárolni az anyagokat. Inkább kooperációval próbálkoznak, termelőszövetkezetek mellékelő üzemágnak adják ki az egyszerűbb, de több helyet igénylő munkafázisokat.

Gyermekágyak lába készül a saját kivitelezésű gépen

Export-szerződések

Több külkereskedelmi vállalat az év utolsó napjaiban is szerződéskötésekkel realizálta korábbi tárgyalásait, s ezekkel a megállapodásokkal együtt 1981. évi exportáru-alapjuk nagy részét előre lekötötték.

A Mogúrt Külkereskedelmi Vállalat, miután a közelmúltban legnagyobb szocialista partnereivel aláírta a jövő évi járműipari kooperációkat és autóbussz-export-szerződéseket, most a görög főváros, Athén közlekedési vállalatának vezetőivel szerződött 200 Ikarus városi autóbussz szállítására. A 12 millió dollárt is meghaladó megállapodás alapján pótkalkatrészeket és garázsipari felszereléseket is exportálnak jövőre Görögországba. Így összesen már 700 magyar autóbussz közlekedik majd Athénban.

A Technoimpex, a Metrimpex és a gépxport vállalatok alkotta külkereskedelmi társaság nigériai cégekkel írt alá hatmillió dolláros szerződést. E szerint 114 kisebb-nagyobb oktatási létesítményt, elsősorban tanműhelyeket szerelnék fel magyar berendezésekkel, eszközökkel. Ezek a tanműhelyek alkotják az állam legfontosabb szakmunkaképző intézeit és műszaki középiskoláit. A berendezések szállítását jövőre kezdik meg. (MTI)

A TESZÖV küldöttgyűlésén

Mérlegben a tervidőszak

Kemény munkával, nehéz körülmények között, de teljesítette az ötéves terv fő előirányzatait megyénk mezőgazdasága. Ezzel summázhatnánk a Csongrád megyei TESZÖV tegnapi küldöttgyűlésének beszámolóját, valamint a vitában elhangzott hozzászólásokat. A IV. ötéves terv átlagához viszonyítva 20–22 százalékkal növekedett — változatlan arón számolva a megye mezőgazdasági termelése. A jelentős termelésbővülés amatt is különösen értékesnek tekinthető, hogy három évben igen kedvezőtlen, sélvéses időjárás nehezítette a munkát, s a világgia változások kedvezőtlen hatását is egyre jobban megérezte a mezőgazdaság.

A kenyérgabona, a kukorica és a hústermelésben egyaránt jó, nemzetközileg is figyelemre méltó eredményeket értek el a szövetkezetek. Csökkent a szőlőgyümölcs ültetvények területe, ám a termőre forduló korszerű telepítések nagyobb hozammal ellensúlyozták a kieső területek termését. Csökkent a szántóföldi zöldségfélék termőterülete, ennek oka elsősorban a raktározás, a feldolgozás hiányosságai, valamint a termelőszövetkezetek együttműködése mennyiségi növekedése sem feleltetheti, hogy gazdaságossági mutatói nem a legkevesebbek. Ennek tulajdonítható, hogy nem növekedett például a vágomárhah-állomány, a termelőszövetkezetekben csökkent a sertésférőhelyek száma.

Évről évre csökken a mezőgazdaságban dolgozók száma a megyében. Így a termelés növekedése kizárólag a munka termelékenységének emelkedéséből származik. Növekedtek viszont a termelési költségek, s nem javultak, egyes ágazatokban inkább romlottak a jövedelmezőségi viszonyok.

Továbbra is sok a vita a szerződések körül. Sok tartalmuk rejlik a termelőszövetkezeti együttműködésben. Kevesebb gépre, ipari eredetű anyagra futja a termelőszövetkezetek fejlesztési alapjából, mint korábban. Csökkent az építési beruházások száma és értéke. A termelőszövetkezeti dolgozók életszínvonalát emelkedett az ötéves terv idején. Jelentős a differenciáltság a termelőszövetkezetek gazdasági színvonalában: a különbségek azonban 1980-ban a várakozásokkal ellentétben inkább csökkentek, mint növekedtek. Az elért eredmények a mezőgazdaságban dolgozók szakszerű, lelkiismeretes munkáját bizonyítják.

A TESZÖV elnökségének beszámolójához Molnár Lajos, a Csongrád megyei tsz-szövetség elnöke fűzött szöveges kiegészítést. Ezután Keztes László, a marosleleli Rákóczi Tsz elnöke kért szót. Szóvá tette a mezőgazdasági dolgozók üdültetésének viszonylagos elmaradottságát, javasolta, hogy több gyógyüdülési lehetőséget juttassák a térsz-

egyek között, de teljesítette az ötéves terv fő előirányzatait megyénk mezőgazdasága. Ezzel summázhatnánk a Csongrád megyei TESZÖV tegnapi küldöttgyűlésének beszámolóját, valamint a vitában elhangzott hozzászólásokat. A IV. ötéves terv átlagához viszonyítva 20–22 százalékkal növekedett — változatlan arón számolva a megye mezőgazdasági termelése. A jelentős termelésbővülés amatt is különösen értékesnek tekinthető, hogy három évben igen kedvezőtlen, sélvéses időjárás nehezítette a munkát, s a világgia változások kedvezőtlen hatását is egyre jobban megérezte a mezőgazdaság.

Dr. Komócsin Mihály, az MSZMP KB tagja, a Csongrád megyei pártbizottság első titkára hozzászólásában elmondta, a megyében ez volt az eddigi legeredményesebb ötéves terve a mezőgazdaságnak. Az eredmények elsősorban annak köszönhetőek, hogy növekedett a vezetők és a dolgozók képzettsége, rátermettsége, gyakorlata. A szubjektív körülményeken kívül jelentős szerepe volt a műszaki színvonal és a nagy értékű agazatb rrszaránya emelkedésének, a háztáji és a közösközi integráció fejlődésének, valamint a termelőszövetkezetek együttműködése javulásának. A megyei pártbizottság első titkára kifejtette: nagyobb gondot kell fordítani a jövőben a földterület védelmére, a munkalegőrszámának csökkentésére, a termelési költségek alakulására, a szerződéses kapcsolatok alakulására valamint egyes részterületek, például a háztáji termelés vagy az ültetvényterületek csökkenésére.

Seres Gyula, a nakoí Kossuth Tsz elnöke felvette, hogy megkapják a tézések a dotációt a komplex meliorációra, ám nem találnak hozzá kivitelezőt. Vácz Józsefné dr., a jaksai Magyar-Bolgár Barátság Tsz elnöke a gazdaság egyedi rendezés utáni gondjairól és kezdeti eredményeiről számolt be. Dr. Czibalmos Béla, a TOT főtájkára a szövetkezeti mozgalom országos helyzetével és feladataival foglalkozott hozzászólásában. Fülöp Sándor, a makói József Attila Tsz sertésgondozója a mezőgazdaságban dolgozó szocialista brigádok tevékenységét elemelte. Dr. Magassy Dániel, a Gabonatermesztési Kutató Intézet igazgatóhelyettese a tudomány és a gyakorlat együttműködésének eredményeiről szólt.

Ezután dr. Soós Gábor mezőgazdasági és élelmiszerügyi államtitkár kért szót. Elmondta, a nehezebb körülmények állandósának. Megnő a jelentősége a kritikus helyzetekhez való alkalmazkodásnak, az alternatív tervezésnek. A mezőgazdaságra továbbra is fontos feladat vár az export, a mennyiségi és minőségi termelés növelésében.

A küldöttek elfogadták az elnökség beszámolóját, valamint a határozati javaslatok több gyógyüdülési lehetőséget.